

Astrid Brennhagen

A B C

for minoritetspråklige elever

Oppgaver

Arbeid med ord læremidler A/S

Pb. 7085 Vestheiene, 4674 Kristiansand Tlf.: 38 03 30 02 Faks: 38 03 37 75
E-post: sven@arbeidmedord.no Internett: www.arbeidmedord.no

BOKMÅL

ABC for minoritetsspråklige elever

Opplegget består av "ABC for minoritetsspråklige elever", "ABC for minoritetsspråklige elever. Oppgaver" og en CD med Power Point-presentasjoner.

ABC-en har seks tegninger til hver bokstav. Ordbilder med store og små bokstaver står under hver tegning.

Tanken er at bokstavinnlæringen kan begynne etter en periode med muntlig språktrening. Se kapittelet "muntlig språktrening for nybegynnere". Motivasjonen hos elevene er ofte svært høy for å lære bokstavene og starte leseopplæringen så tidlig som mulig. Derfor er denne ABC-en utarbeidet med tanke på elever som ikke kan snakke mye norsk. Elevene møter få og lydrette ord som er illustrerte. Under kapittelet "Muntlig språktrening for nybegynnere" finnes idéer til framgangsmåter. På skolen øves ordene muntlig, og elevene får i lekse å lære de seks ordene muntlig til neste dag. Det er som regel noen hjemme som kan hjelpe elevene.

Når en ny bokstav innføres, må elevene lytte etter lyden når læreren presenterer kort med bilder eller bruker Power Point-presentasjoner med bilder. Elevene svarer ja hvis lyden finnes i ordet og nei hvis lyden ikke finnes i ordet. Etterpå kan elevene arbeide i ABC-en med å finne bokstaven i ordene og sett ring rundt. Læreren gjennomgår hvordan bokstaven skrives, og elevene får forskriftsark og øver seg på å skrive. Liten og stor bokstav kan innføres parallelt. Følgende bokstavprogresjon foreslås:

M, A, T, F, I, R, O, N, D, E, K, B, H, L, S, V, Å, P, U, G, J, Y, Ø, Æ

I større grupper anbefales Power Point-presentasjoner i bokstavinnlæringen. Oppgavepermen inneholder oppgaver som kan kopieres til elevene. Oppgavene har en viss progresjon og er utarbeidet med tanke på at læreren følger den foreslåtte bokstavrekkefølgen.

Muntlig språktrening for nybegynnere

Når det lar seg gjøre, bør læreren ta med seg og bruke konkrete ting som viser hva ordene betyr. Kort til bruk når nye ord introduseres lages ved å kopiere tegningene bak i "ABC for minoritetsspråklige elever. Oppgaver". Når nye ord introduseres, bør billedkortene være uten ordbilder for å unngå at ordbildet forstyrrer uttalen for elever som allerede kan lese. Power Point-presentasjoner av bildene anbefales i større grupper.

Et viktig prinsipp i begynneropplæringen er at nye ord introduseres med en kjent struktur, for eksempel er "Hva er det?" og "Det er en..." kjente strukturer for elevene som kan brukes når et nytt ord skal læres. Når elevene har lært et nytt ord, for eksempel "kam", kan nye strukturer øves inn: "Hvem har en kam?" "Jeg har en kam." "Hva har du?" "Jeg har en kam" osv.

Eksempler på hvordan kort kan brukes i den muntlige språktreningen

Læreren holder opp et kort eller viser et bilde på skjerm ved hjelp av projektor og sier:

Hva er det? Det er en genser. (Elevene gjentar.)

Deretter spør læreren:

Er det ei jakke? Eleven svarer: *Nei, det er en genser.*

Læreren har en bunke kort og sier:

Ta en genser. Hva tar du? Eleven tar en genser og svarer: *Jeg tar en genser.*

Læreren spør:

Hva har du? Hva har han/hun? Eleven svarer: *Han har en genser. Hun har en genser.*

Kortene ligger på bordet. Læreren spør:

Kan jeg få ei jakke? Eleven gir læreren et kort med bilde av ei jakke og sier: *Vær så god.*
Læreren svarer: *Tusen takk.* Så kan elevene spørre hverandre.

Læreren har en bunke med to like av hvert kort. Halvparten av kortene legges med billedsiden ned. Resten av kortene er delt ut til elevene. Læreren trekker et kort og spør: *Hvem har en genser?* Eleven som har kortet med genser sier: *Jeg har en genser.* Eleven legger fram kortet og trekker neste kort i bunken og spør: *Hvem har ei lue?* osv.

En bunke med kort legges i midten på bordet. Læreren ber en elev trekke et kort. Før eleven ser på kortet, skal eleven svare på lærerens spørsmål: *Hva tror du det er?* Eleven svarer for eksempel: *Jeg tror det er en kjole.* Så ser eleven på kortet som er et skjørt og svarer: *Nei, det er ikke en kjole. Det er et skjørt.* osv. Etter hvert kan elevene spørre hverandre etter tur.

Eleven skal trekke et kort. Læreren sier: *Trekk et kort.* Læreren spør: *Hva ønsker du deg?* Eleven svarer: *Jeg ønsker meg ei kåpe.* osv. Etter en stund kan elevene spørre hverandre etter tur.

Elevene trekker et kort og gjentar strukturer etter tur:

Jeg var på Storsenteret i går og kjøpte ny bukse. osv
Jeg skal reise på ferie og ha med meg .....
I morgen skal jeg kjøpe .....

Tegningene til hver bokstav (side 118-141 i oppgavepermen) kan kopieres, limes på kartong og lamineres og brukes til lottospill, memoryspill og firkort. Memory-spill, firkort og lottospill kan fungere godt for elever på flere nivåer. Billedkort med fotografier anbefales til muntlig trening. Produktet "Bildekort", som inneholder 240 ulike fotografier, egner seg godt i denne sammenheng. Se www.arbeidmedord.no for nærmere informasjon.

Regler for spill

Lottospill: Hver elev får et Brett. To – fire elever spiller sammen. De samme bildene som på brettene er på kort som legges med baksiden opp midt på bordet. Første elev trekker opp et kort og spør: "Hvem har gaffel?" Den som har gaffel på sitt Brett sier "Jeg har gaffel" og trekker neste gang. Spillet fortsetter til alle har fylt sine Brett.

Memory: To-tre elever spiller sammen. To like kort danner et par. Alle kortene legges i rekke med baksiden opp. Første elev trekker et kort **og sier hva det er og legger kortet på**

plass på samme sted. Så trekker eleven et kort til og sier hva det er. Hvis disse to kortene ikke danner et par, legges kortene ned igjen med baksiden opp, og det er neste elev sin tur. Det er ikke lov å forandre plasseringen av kortene. Her er det om å gjøre å huske hvor kortene ligger. Når en elev lykkes med å få et par, får eleven fortsette til hun ikke klarer å finne par. Så er det neste elev sin tur. Spillet fortsetter til alle kortene er parett.

Firkort: Tre-fire deltakere. Det må være fire eksemplarer av hvert kort. Del ut alle kortene. Det gjør ikke noe om ikke alle får nøyaktig like mange kort. Det er om å gjøre å få fire like. Når det er din tur, skal du spørre en av de andre spillerne om han eller hun har et kort som du ønsker deg. ("Har du en gaffel?") Hvis vedkommende har kortet, så må personen gi det til deg. Du kan deretter spørre enten samme eller en annen person om flere kort, helt til den du spør ikke lenger har det kortet du vil ha. Din tur er da over, og den som ikke hadde kortet overtar turen og kan spørre etter kort. Hver gang du får et stikk, legger du det ned på bordet foran deg.

Spillet fortsetter til ingen har kort igjen.

Verb: Billedkort side 142 og 143 kan brukes på samme måte.

Side 142: leser, ser på TV, skriver, spiller fotball, baker, drikker

Side 143: leker, leser, pusser tennene, spiser, står, smiler

Metodiske tips til hver side der ny bokstav innføres:

- Ordene til bokstaven øves inn muntlig ved hjelp av Power Point-presentasjon (i store klasser) eller ved hjelp av kort (i små grupper). Se kapittelet "muntlig språktrening for nybegynnere".
- Lytt etter lyden i ord på billedkort/Power Point-presentasjoner. *Er det A i AVIS? Er det A i ANANAS? (Hvor mange A?) Er det A i FISK? Osv.*
- Ring rundt bokstaven øverst på sida og i ordene til tegningene.
- Gjennomgå hvordan bokstaven skrives. Elevene skriver på forskriftsark. Liten og stor bokstav læres samtidig.
- Til hver bokstav jobber eleven med oppgaver fra oppgavepermen.

Side 13

Her læres ordbildene **Det** og **er**. Elevene lærer å telle og lærer tallene fra 1-5. Elevene leser setningene.

Side 16

Elevene lærer **han**. Muntlig drill ved hjelp av billedkort/ Power Point-presentasjoner: *Hva har han? Han har... osv.* Se kapittelet "Muntlig språktrening for nybegynnere".

Side 17

Muntlig drill ved hjelp av billedkort/Power Point-presentasjoner. Les og svar på spørsmålene.

Side 18

Muntlig drill ved hjelp av billedkort/Power Point-presentasjoner. Les og svar på spørsmålene.

Side 21

Les.

Side 23

Repeteer flertall ved hjelp av konkreter/billedkort/Power Point-presentasjoner.

Side 25

Ordbildet **Hva** læres. Muntlig drill først. Elevene leser.

Side 26

Ordbildet **Hvem** læres. Muntlig drill ved hjelp av billedkort. Se kapittelet "Muntlig språktrening for nybegynnere"

Side 29

Eiendomspronomen innføres. Øv med konkrete ting i klasserommet. "Er det din stol?" "Ja, det er min stol." "Er det mitt viskelær?" "Nei, det er mitt viskelær" osv. Les setningene.

Side 30

Øv med konkrete ting i klasserommet. Gjenta så mange ganger at elevene har oppfattet forskjell på **hans** og **hennes**. "Er det hennes sekk?" "Ja, det er hennes sekk." "Er det hennes bok?" "Nei, det er hans bok" osv.

Side 32

Øve med billedkort/Power Point-presentasjoner både med og uten ordbilder.

Side 33

Ordbildet **Nei** innføres. Muntlig drill. Les setningene.

Side 35

Innfør personlig pronomen "hun" og eiendomspronomen "hennes" med eksempler i klasserommet. Les setningene.

Side 36

Les og svar ja eller nei.

Side 37

Verb introduseres. Bruk billedkort/Power Point-presentasjoner. "Hva gjør hun?" "Hun leser." "Leser hun?" "Nei, hun skriver." osv.

Side 41

Lærer lager billedkort med ulike aktiviteter. En elev trekker et kort og spør sidemannen: *"Hva liker han å gjøre?"* Sidemannen svarer *"Han liker å lese."* og trekker så neste kort og spør: *"Hva liker han å gjøre?"* osv.

Side 42

Ordbildet **Jeg** introduseres. Øv muntlig ved hjelp av konkreter/billedkort/Power Point-presentasjoner. Les

Side 43

Bruk Power Point-presentasjoner/kort med bilder av mat og drikke. En elev spør naboeleven: *"Liker du kaffe?"*. Naboeleven svarer *"Ja, jeg liker kaffe"* eller *"Nei, jeg liker ikke kaffe"* og trekker neste kort og spør *"Liker du jus"* osv. Elevene kan også lære å svare *"Ja, det gjør jeg"* eller *"Nei, det gjør jeg ikke"*.

Side 45

Les

Side 47

Ukedagene innføres. Ordbildet **Hvilken** læres. Ordenstall drilles inn. Bruk kalender. På begynnelsen av hver dag spør læreren: *Hvilken dag er det i dag? Hvilken dag var det i går? Hvilken dag er det i morgen? Hvilken måned er det? Hvilken årstid er det? Navnene på dagene, årstidene og månedene henges opp i klasserommet. Fint å henge opp et bilde som passer til hver måned.*

Side 49

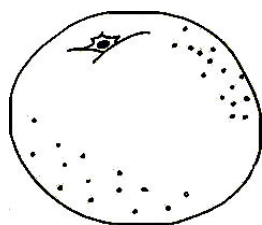
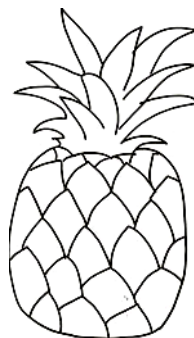
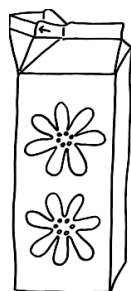
Elevene kan her venne seg til å lese tabeller og klassifisere begreper. Elevene møter kj-lyden. Drill ved hjelp av kort. *"Hva skal du kjøpe i morgen?"* Neste elev trekker et kort med bilde av jakke og svarer *"Jeg skal kjøpe jakke"*. Denne elevene stiller spørsmålet *"Hva skal du kjøpe i morgen?"* og en ny elev trekker et kort og svarer for eksempel *"Jeg skal kjøpe lue,"* osv.

Side 50

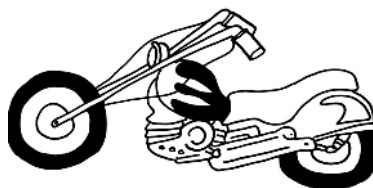
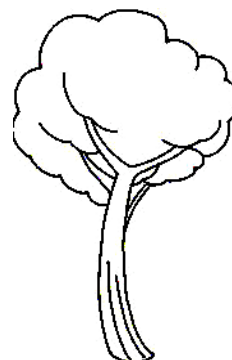
Preteritum innføres. Samme drill som til side 49, men nå med verbet i preteritum.

Oppgave etter side 4

Er det M i ...? Sett strek til ord med M.

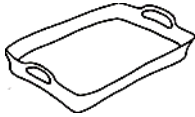
M

Oppgave etter side 8. SKRIV MED STORE BOKSTAVER

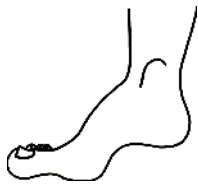
.....

.....

.....

.....

.....

FOT ARM TOMAT TO FAT

Oppgave etter side 8. Skriv med små bokstaver

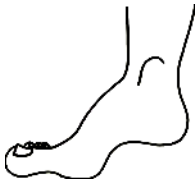
.....

.....

.....

.....

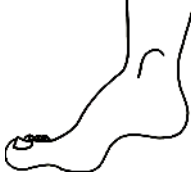

.....

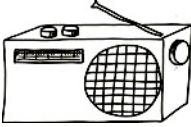

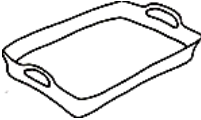

fot arm tomat to fat

Oppgave etter side 8. Les, klipp ut og lim inn.

TOMAT	
TO	
FOT	
ARM	
FAT	

Oppgave etter side 10. Skriv med små bokstaver

	<p>.....</p>
	<p>.....</p>
	<p>.....</p>
	<p>.....</p>
	<p>.....</p>

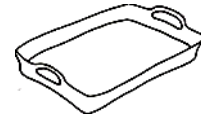
fot ni radio do fat

Oppgave etter side 13. Les og sett strek.

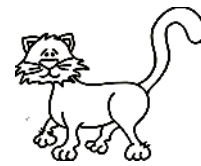
Det er et fat.

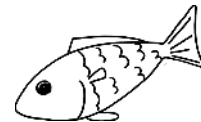
Det er ei kake.

Det er en tomat.

Det er en katt.

Det er en fisk.

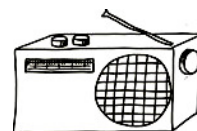
Det er en mann.

Det er en radio.

Det er ei reke.

Det er en fot.

Oppgave etter side 28. Les og ring rundt det riktige ordet. Skriv ordet med små bokstaver.

	båt bål bil bok .....
	mat mann mål bål .....
	mål båt bål stol .....
	fat te mål kål .....
	sko skap stol sol .....
	kam kake katt kaffe .....
	lim lås sol mål .....

Oppgave etter side 31. Svar på spørsmålene. Se eksemplet.

	<p>Er det paprika eller penn?</p> <p>Det er paprika.</p>
	<p>Er det pose eller plaster?</p> <p>Det er .....</p>
	<p>Er det penn eller paprika?</p> <p>Det er .....</p>
	<p>Er det penn eller pose?</p> <p>Det er .....</p>
	<p>Er det sol eller skap?</p> <p>Det er .....</p>

Oppave etter side 34. Se eksemplene og fyll inn det som mangler.

Han har en sekk. Det er **hans** sekk.

Hun har en sekk. Det er **hennes** sekk.

Han har en bil. Det er ..... bil.

Hun har en bil. Det er ..... bil.

Han har en katt. Det er ..... katt.

Hun har en katt. Det er ..... katt.

Han har ei bok. Det er ..... bok.

Hun har ei bok. Det er ..... bok.

Han har et skap. Det er ..... skap.

Hun har et skap. Det er ..... skap.